

LitLab Leesclub

Leesclub 25: Globalisering

De heilige Rita van Tommy Wieringa

Spelregels

In deze leesclub discussieer je met een groepje van 4 tot 6 lezers over *De heilige Rita* van Tommy Wieringa. Je doet dat aan de hand van kaartjes met vragen over de tekst. De leesclub begint met een korte inleiding, die een van de spelers voorleest. Daarna volgen 4 rondes:

1. Ronde 1 bestaat uit 5 quizvragen over de tekst. Een van de spelers leest de vragen voor en alle spelers (inclusief voorlezer) schrijven hun antwoorden op een blaadje. Na het omdraaien van de laatste vraag verschijnen de juiste antwoorden in beeld. Daarna berekent iedereen zijn score.
2. Ronde 2 is een algemeen vragenrondje over de tekst: de spelers benoemen om de beurt wat ze onduidelijk vonden en proberen samen een antwoord te vinden. Als de grootste onduidelijkheden opgelost zijn, begint ronde 3.
3. Degene met de meeste goede antwoorden op de quizvragen mag als eerste een kaartje van de discussievragen omdraaien van een stapel naar keuze. Hij of zij geeft antwoord op de vraag, waarna de rest mag reageren. Vervolgens kiezen de overige spelers om de beurt een kaartje van een van beide stapels. Als een discussievraag herhaalt wat eerder in het gesprek al aan bod gekomen is, mag de speler die aan de beurt is een volgende kaart omdraaien. Dit gaat zo door totdat alle kaartjes omgedraaid zijn.
4. Aan het einde van de discussie komen de spelers samen tot een oordeel over de tekst. In ronde 4 geven ze een oordeel uitgedrukt in sterren en motiveren zij hun keuze.

Deze leesclub werd ontwikkeld door de redactie van LitLab, een digitaal laboratorium voor literatuuronderzoek op de middelbare school. Ga voor meer lesmateriaal naar www.litlab.nl. Een docentenhandleiding en een didactische verantwoording van deze werkvorm zijn beschikbaar via www.litlab.nl/docenten.

Deze leesclub is gratis beschikbaar onder de Creative Commons licentie 'Naamsvermelding-NietCommercieel-GelijkDelen 4.0 Internationaal'.

Inleiding

Hij keek. Brave kinderen. Een andere eeuw. Beter. In elk geval de tweede helft. Een onvoorstelbare digitaal-technologische tijdversnelling had zich sindsdien voorgedaan; zonder die revolutie had zelfs zijn tamelijk ouderwetse bestaan er heel anders uitgezien. En de wereld was in beweging gekomen. Russen, Chinezen, Roemenen, Polen en Bulgaren, al die volkeren die je vroeger alleen uit de Bosatlas kende. (p.169)

In *De heilige Rita* beschrijft Tommy Wieringa het leven van Paul Krüzen, handelaar in 'curiosa en militaria' in Mariënveen, een klein dorp aan de oostgrens van het land. Daar leidt Paul een eenvoudig leven: hij verzorgt zijn bejaarde vader, verkoopt zijn spullen op internet en bezoekt af en toe bordeel Club Pacha. Ondertussen heeft de globalisering ook deze uithoek van het land bereikt. Chinezen openen een restaurant in het dorp, de Grolsch-brouwerij gaat over in Japanse handen, de pastoor is een Braziliaan en de prostituees in Club Pacha komen ook uit verre landen. *De heilige Rita* schetst een wereld waarin de globalisering onvermijdelijk een stempel drukt op het leven van Paul. Tegelijkertijd lijkt het alsof een dorp als Mariënveen misschien overgeslagen wordt door de grote vernieuwing en vooruitgang die we soms met globalisering associëren. Wat is de relatie tussen jouw leefomgeving en de rest van de wereld? Wat zijn de positieve en negatieve gevolgen van globalisering, en zijn die gevolgen overal gelijk? Over die vragen laat *De heilige Rita* je nadenken.

Ronde 1: Quiz

Draai de 5 kaartjes met quizvragen een voor een om en noteer allemaal het antwoord op een blaadje.

Ronde 2: Vragenrondje

Wat vond je onduidelijk in *De heilige Rita*, wat begreep je niet zo goed? Formuleer om de beurt een vraag over de tekst en probeer samen tot een antwoord te komen.

Ronde 3: Discussievragen

De speler met de meeste goede antwoorden op de quizvragen mag als eerste een kaartje omdraaien van een van de twee stapels met discussievragen.

Ronde 4: Oordeel

Geef *De heilige Rita* samen een waardering uitgedrukt in sterren. Beargumenteer vervolgens jullie keuze. Wat vonden jullie goed en wat juist minder goed? Heeft de discussie jullie individuele oordeel veranderd, en zo ja, hoe? Probeer voorbeelden en argumenten te halen uit jullie reacties op de discussievragen.

Quizvraag 1

Van wie was de heilige Rita niet de beschermvrouwe?

1. 'handelaren in meubels en antiek'
2. 'onvruchtbare vrouwen en vrouwen met een slecht huwelijk'
3. 'slagers en vleeshandelaren'

LitLab

Quizvraag 2

In een uitzending van *X Factor* krijgt Ronnie Steeghuis de vraag wat zijn diepste wens is. Wat is daarop zijn antwoord?

LitLab

Quizvraag 3

Hedwiges maakt een spelfout wanneer hij een reclamebord beschildert voor Pauls handel. Welk woord schrijft hij verkeerd?

LitLab

Quizvraag 4

De huwelijksreis van Pauls vader Aloïs wordt vroegtijdig afgebroken. Waarom?

LitLab

Quizvraag 5

Paul leerde een beroemd familierecept voor jus van zijn vader. Welke drie ingrediënten bevat dat recept?

LitLab

Antwoorden

1. 'handelaren in meubels en antiek' (antwoord 1)
2. 'Naar het westen [gaan].' (of letterlijk: 'Noar 't westen.')
3. Curiosa
4. Aloïs krijgt heimwee
5. Ketchup, mosterd, halvamel

LitLab

Quizvraag 3

Quizvraag 2

Quizvraag 1

Antwoorden

Quizvraag 5

Quizvraag 4

Feest der herkenning? 1/8

Was er een ander verhaal (boek, film, serie etc.) waaraan je moest denken bij het lezen van *De heilige Rita*? Welke overeenkomsten en verschillen zie je met dat verhaal?

Feest der herkenning? 2/8

Zag jij als lezer van tevoren aankomen dat de komst van de Rus Anton Rubin niet goed zou aflopen voor Paul, en zo ja, wanneer?

Feest der herkenning? 3/8

De heilige Rita laat je op een tragikomische manier nadenken over globalisering. Wat is globalisering volgens jou precies? Noem twee kenmerken die volgens jou de belangrijkste zijn.

Feest der herkenning? 4/8

Wat zijn volgens jou de twee belangrijkste gevolgen van globalisering? Maak een onderscheid tussen gevolgen op het persoonlijke leven van mensen en gevolgen voor de samenleving.

Feest der herkenning? 5/8

Het bestaan van globalisering is een feit, maar het is ook weer niet zo dat iedereen op de wereld altijd met elkaar verbonden is. Ken jij een voorbeeld van een situatie waarin globalisering zichtbaar is in je eigen leven (in je familie, op vakantie, in de winkel, op sociale media enz.)? En in welke situaties is jouw leefwereld misschien juist heel klein?

Feest der herkenning? 6/8

Een pijnlijk moment in de roman is de dood van Hedwiges: hij is zo eenzaam dat zijn dood niet meteen wordt opgemerkt, zelfs niet in een klein dorp als Mariënveen. Hoe kan het volgens jou gebeuren dat iemand zo vereenzaamt?

Feest der herkenning? 7/8

Communicatie tussen mensen is dankzij het internet makkelijker dan ooit, maar zulke contacten zijn niet voor iedereen toegankelijk. Dat voelt misschien extra eenzaam voor mensen als Hedwiges. Wat denk jij: biedt het internet een oplossing voor eenzaamheid, of kan de opkomst van digitale communicatie die eenzaamheid ook juist versterken?

Feest der herkenning? 8/8

De laatste jaren worden thema's als globalisering en migratie veel besproken in de media. Denk aan discussies over de Brexit, het Europese grensbeleid en de politiek van Donald Trump. Associeerde jij de roman met deze berichten tijdens het lezen? Zo ja, hoe, zo nee, waarom niet?

Feest der
herkenning? 3/8

Feest der
herkenning? 2/8

Feest der
herkenning? 1/8

Feest der
herkenning? 6/8

Feest der
herkenning? 5/8

Feest der
herkenning? 4/8

Feest der
herkenning? 8/8

Feest der
herkenning? 7/8

Stof tot nadenken? 1/8

Op allerlei momenten in het verhaal beschrijft *De heilige Rita* de komst van buitenlanders in het leven van Paul. In welke scène komt Paul voor het eerst in aanraking met iemand van buiten Mariënveen?

Stof tot nadenken? 2/8

Lees het citaat uit de inleiding nogmaals. Vindt Paul inderdaad dat het leven beter was vóór de komst van buitenlanders, of profiteert hij zelf ook van de gevolgen van globalisering?

Stof tot nadenken? 3/8

De roman creëert een bepaald beeld van de inwoners van Mariënveen. Vergelijk bijvoorbeeld de personages Paul, Hedwiges, Baptist, Aloïs. Hoe zou jij die inwoners beschrijven, en op welke scènes baseer je die beschrijving?

Stof tot nadenken? 4/8

Er zijn verschillende personages die last hebben van heimwee en daardoor het dorp niet voor langere tijd kunnen verlaten: Aloïs, Paul en Hedwiges. Hoe raakt dat gegeven aan jouw beeld van de personages die in Mariënveen wonen?

Stof tot nadenken? 5/8

Waarom worden de dorpsbewoners volgens jou zo boos als Ronnie Steeghuis op tv zegt dat hij het liefste 'noar 't westen' wil?

Stof tot nadenken? 6/8

De heilige Rita is een roman en daarom kunnen sommige elementen van de romanwereld een beetje uitvergroot zijn. Wat vind jij van het beeld dat de roman schetst van de invloeden van globalisering op het dagelijks leven? Is dat beeld realistisch, of juist niet?

Stof tot nadenken? 7/8

In het denken over globalisering wordt vaak gesteld dat er in dit proces van versterkte mondiale relaties een verband bestaat tussen tijd en ruimte: de stedelijke centra van de wereld (New York, Londen, Hong Kong etc.) bewegen vooruit, terwijl het platteland 'achterblijft' in het verleden. Hoe zie jij die relatie terug in de roman?

Stof tot nadenken? 8/8

Tommy Wieringa houdt zich als schrijver al langer bezig met actuele thema's als globalisering en migratie. Kan een roman als deze volgens jou een bijdrage leveren aan discussies over die thema's, en zo ja, hoe?

Stof tot
nadenken? 3/8

Stof tot
nadenken? 2/8

Stof tot
nadenken? 1/8

Stof tot
nadenken? 6/8

Stof tot
nadenken? 5/8

Stof tot
nadenken? 4/8

Stof tot
nadenken? 8/8

Stof tot
nadenken? 7/8